

## EGYENES ÚT

nem szórt szét bennünket összekötött  
s erősebben mint hazai bilincs  
bölcső himnusz szózat vér sírhalom  
tehette volna vénülő barátaim  
kik éltek még londonban párisban vagy szegeden  
menjünk tovább ahogy fiatalon  
s ahogy talán egy nagy marokszedő  
tette velünk kalász kéve kepe  
menjünk tovább jóllehet késő már  
fáradt a test s a gyöngé lélek is  
meg-megborzong végtelen ég alatt  
együtt egyedül változatlanul  
ahová indultunk túl minden nyugati  
csillag fürdőjén amíg meghalok

Bódis Kriszta

---

### ARTISTA (I)

- „– Mit csinálsz?  
– Próbálok repülni.  
– Szerinted az emberek tudnak repülni?  
– Az emberek nem. De én igen.”

\*

Ha valaki kamaszkorában kerül be, az rosszabb, mintha kiskorában, pár hónaposan mondjuk.

Mert szerintem akkor már tudja, tizenhárom évesen már fel tudja fogni, hogy hogyan kerül, hogy mi történik vele. Amíg kicsi, addig annyira nem.

Ha az ember kicsi, abban az a rossz, hogy a nagyobbak bántják. Itt az Átmenetiben az óvodások a másik szárnyban vannak. Ebben meg a nagyobbak. Lányok, fiúk vegyesen. Ha valaki azt akarja, hogy békén hagyják, átmegy a kicsikhez. Mert a nevelőhöz hiába megy, az nem csinál semmit.

Engem a tanárok miatt hoztak be. Tizennégy voltam, hogy állítólag nem jártam be az iskolába, csavarogtam meg ilyenek. És hogy akkor a szülő ezek szerint nem alkalmas arra, hogy neveljen.

Amikor behoztak, nagyon rossz volt. A bezártság. Mindenhol rács. A hátamon felállt a szőr.

Persze velem is próbálkoztak. De én úgy voltam vele, van, akivel lehet beszélni, és van, akivel meg nem is érdemes.

A fiúk meg a lányok így külön vannak. Úgy értem, hogy nem nagyon vegyülünk, ilyen, hogy beszélgetnénk, azt nem.

Tudja, megvannak a törvények. Például mondok egyet. A drog. Arról, hogy ki hogyan szerzi, és hogy juttatja be, arról nem beszélünk. Egymás közt sem. Senkinek. Az nem téma. Hamarabb téma, hogy a Laci meg... már bocsánat, a Rozikával a zuhanyzóba', vagy mit tudom én, hogy ki kivel és mikor, mint arról beszéljünk, hogy a drog. Az nem téma.

Olyan, hogy roma vagy? Az itt nem téma. Nem érdekes, hogy roma vagy vagy magyar. Itt a bőrszín nem számít. Lehet veled beszélni vagy nem. Ez a lényeg. Az, hogy te egy roma csávó vagy, paraszt vagy, egy magyar gyerek vagy, az itt nem érdekel senkit, de senkit.

Az a különbség, hogy a romák keményebbek, a magyarok meg nem annyira. Talán csak ennyi a különbség.

Mondjuk, itt van a Feri. Hiába magyar, mégis figyelnek rá, úgyhogy az itt nem számít, hogy neked az anyád magyar, az apád meg cigány vagy mindkettő. Az itt szerencsére senkit nem érdekel.

Szerintem akkor már jobb itt, mint egy másik otthonban például. De ez az Átmeneti. A nevében is benne van. Ideiglenes.

Én szeretnék itt maradni, de ez majdnem lehetetlen. Ha eldöntik, hogy hova tesznek, menned kell.

Jó, de ez maradjon köztünk, oké? Szóval, ami a tetőtérben van. Az egy lehetőség lenne. Hogy ott a Gyulabá csapata. Az más. Én irigylem őket. Mert azok maradhatnak. De kivételes. Az kizárólag az igazgató úr ügye. Ha lenne megüresedés, akkor se. Sajnos nekem a rossz tanulmányi eredményem miatt, meg a drog miatt is, nem volna esélyem. Mondta is nekem a Gyulabá:

– Tedd a szívedre a kezed, Janókám.

Hát értek én a szóból. Úgyhogy biztos, továbbkerülök.

Mondjuk, én is már lassan három éve vagyok itt. Igen. Ideiglenesen. De közben egyszer elvittek javítóba vidékre. Az nagyon rossz volt. A nevelők nemegyszer megverték a gyerekeket, engem nem annyira, mert én azért keményebb gyerek vagyok. A kicsiket rendszeresen verték. Vizes törülköző, rugdosás meg minden. Volt egy pedofil paraszt is, de szerencsére arról kiderült. Egy gyereket kórházba vittek miatta, és akkor kiderült. Ott csak fiúk voltunk. Be voltunk zárva rendesen. Mint a börtönben. Nem lehetett kimenni, megvonták a zsebpénzedet, ha akarták, mert úgy látták, hogy mondjuk leromlott a tanulmányi eredményed. Nem voltak saját ruháink. Egy héten egyszer osztottak tisztát, mindig szakadtak voltunk. Hát én ott így rendesen kiakadtam. Volt egy kisebb balhém. Megszöktem. Végül megint visszahoztak ide az Átmenetibe, hogy akkor majd elkerülök máshova.

Akkor is úgy volt, hogy reggel fölkeltenek, és akkor mondják meg, hogy most átvisznek. Az ember az utolsó pillanatban tudja meg, hogy hova.

Mondjuk, itt is úgy van, mint a többi helyen, hogy az ember nem hagyja a szekrényében a holmiját. Már azt a keveset, amit szerez. Ellopják. Magadon tartod a legjobb cuccaidat és kész.

Jó, vannak itt programok, most próbálkoznak ezzel. Nem tudom, meddig fog tartani. Lehet, hogy az egész, hogy most jobban idefigyelnek ránk, a Pinkler miatt van, mert akkor a tévék is meg mindenki itt volt. Nagyon rászálltak a Gelencsérre, az igazgatóra.

Maga is akkor volt itt abból a hivatalból vizsgálódni. De ha a Gelencsér nincs, akkor szerintem maguk hiába vizsgáldtak volna, hogy milyen rossz az intézetiseknek. Hogy nincsenek meg a jogaik. Igaz? Mert az érdekelte magukat, hogy betartják-e a jogainkat... Most egy évre rá megnézik megint, változott-e valami.

Na, tudom én. Én ám mindenre emlékszek. Szerintem pont egy éve volt. Igaz? Na, mondom, hogy nekem nagyon jó az emlékezőtehetségem. A Pinkler már egy hónapja csavargott akkor. A Jocóékkal meg a cigányokkal, gondolom én. De csak következtek. És a Tomkrúz hozta vissza...

Láttuk magát is. Mondom a srácoknak:

– Megint itt az a jó gádzsi!

Remélem, most nem sértettem meg ezzel.

Amikor a Tomkrúz hozta vissza a Pinklert személyesen. Az nagy volt. De hiába.

Azt mondják, maga beszélt vele utoljára, és a Pinkler még azt nap lelépett megint.

És utána volt a balhé.

Hát személy szerint nekem nem lett jobb semmi azóta. Nekem a Pinkler amúgy is nagy haverom volt, kimondom. Én nem tudok felejteni.

A relaxáció, ami jó. Mert tényleg nekem élmény volt. Olyan volt, mintha, hogy is mondjam... Mintha szabad lennél. Behunyod a szemed, és olyan nyugodt meg jó minden. A drog, az más. Az felpörget.

A kicsiknek, azt hiszem, ilyen bábozás van. De hogy ez meddig tart? Egyetemisták csinálják. Különösebben nem beszélgetünk velük. Idejönnek, és csinálják ezeket az úgymond foglalkozásokat. De az az igazság, hogy én nem sokat voltam, mert kint voltam. Engedéllyel meg anélkül is.

A Pinkler olyan volt, hogy bejött, kaja, tiszta ruha, azt húzott el. A nevelők már nem tudtak mit kezdeni vele, beletörődtek. Mondjuk, vele szerintem nem is lehetett semmit csinálni. Előtte nem volt csukott ajtó meg rács. Én láttam. De a Sodrásból, a leánynevelőből is tudom, felmászott ő a sima falon. Nem hazudok. De nem nagyon volt itt senkivel jóba, mondom, jött-ment. Nem lehetett bezárni.

A Gelencsért is azzal akasztotta ki, hogy behozza a drogot, meg hogy rossz hatással van a többiekre. A nevelők szerintem kiütést kaptak tőle. Inkább maradjon kint, legyen szökésben, szerintem ez volt hallgatolagosan.

Igen, megszületett a lányom. Öt hónapos. Hát nem jó, mert én akkor sem éreztem magam érettnek erre, mondtam is magának, hogy még én is gyerek vagyok. De a lány, a barátnőm azt mondta, hogy megtartja, és ő fel tudja nevelni. Nem szóltam semmit. Ebbe én nem szólhatok bele. Ritkán látom őket, mert itt az ember be van zárva. Inkább tőle kellene megkérdeznie, hogy hogyan tudott beleszeretni tizennyolc létére egy tizenkét éves fiúba. Annyi voltam, amikor megismerkedtünk, és nagyon nagy a szerelem, ötödik éve. Máig elválaszthatatlanok vagyunk, de hogy van ez, azt ne kérdezze, mert azt én sem értem. Én megkérdeztem tőle egyszer, hogy hogyan tudott belém szeretni. Azt válaszolta, hogy ő sem tudja.

Visszatérve a Pinklerre, mert szerintem magát még mindig ő érdekli, mert maga szerintem nem tudja feldolgozni, de inkább nem mondok semmit. Akkor keveset beszélgettünk magával, pedig én szeretek beszélgetni.

Ami Pinklerrel történt, az nekem is sok volt. A haverom volt, hiába, hogy csaj. Én múltam tizenhat, ő múlt tizenhárom. De nem számított.

Miért, ha nem történik ez veled, mi lett volna? Kérdezem magától.

De nincsen garancia szerintem arra, hogy ez ne forduljon elő mással is. Nem egy gyereket ismerek. Nem tudnak veled mit kezdeni, ahogy velem se.

Jó, itt van most ez a relaxáció. Meddig? Aztán elmennek az egyetemisták, vagy engem visznek máshova, ahol még ennyi sincs. Maga tudja. Végigjárta az intézeteket, azt mondta. Gondolja, hogy egy év óta változott valami? Hát ne gondolja.

Mondom, ami itt van, az kizárólag a Gelencsérnek köszönhető. Szerintem. Ezek az egyetemisták csinálnak egy ilyen filmet is. Majd nézze meg, mert abba benne vagyok. Énekelek benne.

Volt egy ilyen körkérdés, hogy ki mire vágyik karácsonyra. Senki nem akart semmit. Ilyet, hogy magnó vagy ruha? Csak azt, hogy hazamehessen a családjához. Sírtak. Én is sírtam, nem tudott érdekelni, hogy vesz a kamera. Hát ilyenek vagyunk. Mind a családjához akar menni.

Az újak szerintem nem nagyon hallottak a Pinklerről. Az az egy hét, amíg nem lehetett tudni semmit az állapotról, na, az mindenkit kikészített. A Sodrásban a barátnői hallgatást fogadtak. De én nem csodálkozok, hogy a nevelők se beszélnek róla. Ugye, jobb azt elfelejteni. A Mariann egy ideig, mikor kiszökött, kiment még az oszlophoz. Aztán most már a Mariannt is meg lehet nézni...

És akkor most maga egy év után mit akar ezzel? Arra meg úgyse tudja meg soha a választ, hogy ki a felelős.

Hogy összetett dolog? Lehet, hogy ez a maga baja. Szerintem az élet fekete-fehér.

## Oktogon

Leugrott. Körül se nézett, egyenesen előreindult a téglakerítés mellett. Ahogy a sarkon befordult, egy férfi mellkasának ütközött. Nem emelte föl a fejét, hátralépett, hogy futásnak eredjen. A férfi elkapta a csuklóját, és bilincset kattintott rá.

– Kurva élet! – rántott egyet a kezén. – Dénesbá?

– Pinkler.

Dénesbá hangjában nem volt csodálkozás, csak rendreutasítás. Mégsem indultak vissza az Átmeneti bejárata felé. Dénesbá vonszolni kezdte Pinklert. Pinkler húzatta magát, nem érdekelte, hogy az emberek megbámulják. Dénesbát sem érdekelte. Legálább egy órát gyalogoltak szó nélkül, mire az Oktogonhoz értek. Dénesbá az Ady-szobor előtti kőpadnál állt meg.

– Ha én ide leülök, érzem Adyt mögöttem.

És Dénesbá tényleg leült, maga mellé húzva Pinklert, aki nem érezte Adyt, pedig Ady ott volt mögötte is. Azt, hogy Dénesbá mit érzett, azt mindig lehetett tudni, mert elmondta:

– Nem fogod elhinni! A főúton forgalom, nyüzsi, zaj, nekem, itt belül csend van.

Mutató- és középső ujjával megérintett egy batikolt csigát a szíve magasságában.

A város sistergett a hőségben.

– Én tudok itt ülni egy-két órát, mintha kint ülnék a temetőbe.

Dénesbá átnézett a fel-alá és keresztbe-kasul szaladgáló embereken, a megtorpanó és meglóduló járművek villogó testén.

A túloldalon Pinkler észrevette a barna pólós fiút. Dénesbá rezzenéstelenül bámult előre, de aztán mintha ő is az út másik oldalán sietőt figyelte volna. A napszemüveget a hosszúnadrágban, a derekára csavart pulóverrel.

A Janó haverja volt. A legmelegebb nyárban is pulóverben, hosszúnadrágban vagy dzsekiben és melegítőben.

Pinkler mostanában gyanakodott, hogy átveri őket. De nem akart szólni. Csak akkor jegyezte meg ő is a Janónak, amikor már a Janó is gyanakodott, hogy a haverja nem méri ki rendesen az adagot.

A Janó haverja eltűnt szem elől. Dénesbá éppen ott folytatta, hogy: – a temetőbe, ha egyáltalán csend van a mai világba egy temetőbe, ki tudja... – mikor a Janó haverja hirtelen közvetlenül előttük termett.

Dénesbá átadta a pénzt, elvette a csomagocskát, és megismételte, hogy „ki tudja”, de rá se nézett a Janó haverjára, átnézett a barna pólóján, át az egészségtelen színű bőrén, a nyeszlett bordáin, át a fiúökölnyi szíven, bár ott mintha kicsit tovább időzött volna, mintha magával sodorta volna a pulzáló áramlás. Dénesbá nézését a Janó haverjának fáradt vére sodorta a mérgezett szerveken át.

A Janó haverja továbbállt. Dénesbá nagyot, szomorút sóhajtott.

Most már kristálytisztán érzékelhetővé vált újra minden, minden, amit a Janó haverja néhány pillanatig kitakart: „a forgalom, a nyüzsi, a zaj”.

\*

Nekem ez még mindig fáj.

Ez nem olyan, hogy az ember fogja magát, és elfelejti.

Ezt pszichológiailag az ember lelkének fel kell tudnia dolgozni.

Kértem az engedélyeket, jártam a pályázatokkal az önkormányzathoz, de el lettem utasítva. Hogy a munkanélküliségem lenne az oka, de kérdem én. Keresek, járok, de nem kapok.

Mert a régi rendszerbe azért ez nagyon másképpen volt. Mert lehet, hogy rossz volt egy ideig, de később én nem emlékszek. Pedig nekem volna is okom haragudni, mert nem fejezhettem be a gimnáziumot a ruszkik miatt. Részt vettem az eseményekben, mint diák. De azt akkor is alá kell írni, hogy munkája volt az embernek minden körülmények között, és ha nem, elvitték, jól hallgasson ide, mert maga még fiatal, elvitték köz-ve-szé-lyes, érti? Közveszélyes munkakerülésért, és becsukták, kérem szépen! Otton nem volt apelláta!

Aztán nekem derékba lett törve az életem. Hogy nem mehettem tovább.

De én, kérem, kitanultam a kőművesszakmát, egy. Kettő, az épületszobrászatot. Mert engem a történelem az nagyon érdekelt mindig. Most hallgasson ide egy picit. A mi brigádunk csinálta az Esterházyk, Festetichek meg a Károlyiak palotáján is a címert meg mindent. Az embernek ehhez a hieraglikához is érteni kellett ám! Én tisztában vagyok velem a restaurációval. Úgy állítottuk helyre, eredeti formájába, ahogy volt.

És akkor azt mondja nekem a hivatal, hogy nem vehetem ki, mert nincs fürdőszoba, a gyereket. Mert mind a mai napig... ne haragudjon...

Kér? Higgycs el, soha nem ittam egy kortyot se azelőtt... Én megrögzött antialkoholista voltam, ezt megmondhatja bárki. De azóta... nem megy másképp...

Most már mindegy... Hát sír az ember... Mit tehet? Sír.

Megbeszéltük, ekkor jössz haza, és akkor jött haza. Csak a haveri kör. Az volt rá nagyon rossz hatással.

Végül meg jöttek, hogy nincs fürdőszoba, hogy akkor vissza. De jól hallgasson meg. Én tudom. Az anyja keze volt a dologban. Az nem bírta elviselni, hogy nálam van a gyerek. Aztán már ki se vehettem, mert a lakásmaffia áldozata vagyok, jól nézzen meg,

hölgyem, élő példa, mert a belügyminisztérium mit tesz? Semmit nem tesz! Itten vagyunk az utcán, a híd alatt, mert szó szerint. Ezek itt mellettem abba a lyukba laknak, hölgyem, nem hazudok. Egy lyukba. Ez itten, ez az ember valamikor nagy ember volt, tanult ember, úgy higgye el nekem, ahogy mondom, ez a piros inges. És most nézzen rá. Mert innen nincs visszaút. Ezt én mondom magának, mert hajléktalannak lenni, az bélyeg az emberek szemébe, és hiába a szakmám meg a műveltségem. Hogy menjek innen bárhova is? De mit csinál az a minisztérium? Megmondom én magának, hogy hol van a kutya elásva. Mert a fejétől bűzlik ám a hal. Hát egy nő a belügyminiszter! Egy nő! Megáll az eszem! Én nem politizálok, kérem szépen, de egy nő a belügyminiszter? Hát azt is jól meg kellene... már megbocsásson, mer az ilyenek az hiányzik... hogy jól megrakják!

Az anyja meg hitegette, hogy kiveszi, meg hogy csak ideiglenesen adja be. Először betette, mikor elváltunk. Mert megcsalt, megmondom én kerekén, mert nem szégyen az. Neki szégyen, nem nekem. Hiába tagadta. Aztán nyolc-, tízévesen, és akkor már csak napokra vette ki, mert nem igaz az, hogy nem bírt vele, mert nem. Csak hát az anyjának mindig fontosabb volt. Hogy annak számolatlanul ki-be a férfiak az ágyából. De az nem lett megköszönve, hogy én vakartam ki a szarból, hölgyem, mert hova ment volna, amikor kiengedték? Intézetis volt. Az intézetis az intézetis, érti, hogy mit mondok. Az nem tudja, nem tanulja meg értékelni, hogy mi a szeretet, mert ő sem kapott. Én mindent, de mindent a lábai elé. Güriztem. Látja? Hiába!

Sose felejttem el, amikor megszületett a gyerek, és mondják, Pinkler úr, egészséges, mit tudom én, hány kiló. Megyek be, és a doktornőnek mondja az én drágalátos feleségem, sose felejttem el, mert a szívem... bocsásson meg... mert a szívem kifacsarodik...

Tartja ott a kicsit... és mondja a doktornőnek:

– Most mit csináljak vele?

Erre a doktornő:

– Hát szeresse.

Mert hát az az alap, ezt egy olyan, mint én vagy mint maga, az tudja. Mit kellene még különösebben csinálni. Erre ő meg... ne haragudjon, hölgyem, mindjárt elmúlik...

Erre ő: – Meg tetszik mutatni, hogy azt hogy kell?

Hát most mondja meg. Árva lány volt ez, nem tudta ez, hogy mi a szeretet, nem jött ez neki az ösztöneiből. Mondja meg! De őszintén! Így van, ugye. És akkor én még sajnáltam is, mert akkor én még arról nem akartam tudomást se venni, hogy az én feleségem egy kurva, hölgyem.

És amikor egy éve az eset a gyerekekkel megtörtént, hát a feleségem virágos szoknyában... mert az én kis feleségem soha, de soha nem tudott sírni!

Ne haragudjon, elhasználok itten a zsebkendőit... na, várjon, van itt nekem ez a táska. Öreg szaki vagyok én. E nélkül a táska nélkül már nem is érzem embernek magam. Na, ebbe van valami, én ezt odaadom magának, mert én ezt már meg se tudom nézni, ilyen kis kazettát meg be se lehetne tenni a videóba, ha volna, se tudnám. De én ezt magának adom, mert... ez az... ez az... hát az egyetlen róla...

Nézze, igen itt, ez a... fénykép. De ezt nem adom, ez nekem itt van mindig, látja?

Na, ezen a kazettán, úgy tudom, ő van. Az intézetbe adták a holmijával együtt. De nekem nem vesz rá az ideg, hogy megnézzem, ha meg tudnám se, inkább magának adom....

Nekem már mindegy. Nekem az életem nemegyszer derékba lett szelve, hölgyem, sajnós.

## Rejtély

Hűvös volt. Pinkler hátára dermedt az átizzadt ing. A cicakosár előtt guggoltak. A kosárban hat egyforma porszürke kismacska bukdácsolt, fészkelődött.

Pinkler úgy tett, mintha érdekelnék a macskák. Először érzett is valami szempárásító kíváncsiságfélét a rózsaszín orrok, a hunyorgó szemecskék, a lüktető, pelyhes hasikák láttán, aztán semmit. Elképzelte, hogy Berti, de még a Mariann is, hogy odalennének...

– A macska titok és rejtély. Egy misztikus állat. Megfigyeltem – mondta Dénesbá.

Pinkler megemelte a Dénesbához bilincselte karját. Dénesbá Pinklerre vigyorgott. Lekattintotta a bilincset, felpattant, és teátrálisan körbemutatott:

– Hát itt élek. Valamikor ez volt a műtermem.

Pinkler ahelyett, hogy körbenézett volna, visszaguggolt. Dénesbá megsértődött. Az ajtó felől nyávogva beszaladt az anyamacska.

– Nahát, itt van az anya! – kiáltott fel Dénesbá.

Az anyamacska befeküdt a kosárba, és a mancsával átölelte a kicsinyeit. Emberi mozdulat volt, és Pinkler megdöbben egy pillanatra. De Dénesbá mellett nem volt idő sem hosszabb ideig megdöbbenni, sem gondolkodni, de előre látni vagy tervezni sem. Dénesbá egész lényével a szobára, a macskákra és Pinklerre telepedett. Most visszaguggolt.

– Rendkívül jó anya – állapította meg. De közben nem a macskákra figyelt, végignézett magán. Kicsit elégedetlen volt az edzőcipőjéhez választott zokni árnyalatával. Tekintete kedvtelve időzött el azonban izmos vádliján, a dús szőke szőrön, ahogy kiemeli a barnaságát. Karját keresztben nyugtatta a térdén, jobb hüvelyk- és mutatóujja épp hogy csak érintette ezüst karkötőit. Nyakában lélegzete ritmusára himbálózott a mandalamedál, a grizzlyfog, a plexikereszt. Ujjbeggyel kicsit megfésülgette a térd fölött levágott farmersort rojtjait, végül felállt, és megrázogatta a lábát, mint edzés után a sportolók. Pinkler fölött kukucskált vissza, de Pinkler éppen fölállt, és feje búbja Dénesbá állán koccant. Dénesbá káromkodva ugrott hátra, de zavarba is jött azonnal. Pinkler megijedt, talán még a nyakát is behúzta, védekezésül maga elé emelte a kezét.

– Bocs – szabadkozott.

– Szerencsére jók a reflexeim – válaszolta Dénesbá idegesen. Aztán megbocsátóan legyintett.

A bejárati ajtó nyitva volt. A gang korlátjának árnyéka, csigavirágok a konyhakövön. Innen jött a fény. A két nagy ablakon át szinte semmi. Pinkler a szoba délnyugati falán gótikus ablakocskákat vett észre.

– Na, ezért is feljelentettek! – követte Dénesbá Pinkler tekintetét. – Merthogy nem nyithattam volna oda engedély nélkül. Saját kezűleg. Tudod, valahol nem tudják követni, ahogy én élek, hogy az ember mitől szellemiségi. Értelmiségi. Homoszapiensz. Hogy ír. Olvas. Beszélget. Dolgozik. Alkot. És nekem nem kenyerem a zavart életmód és ritmus. Hogy mondjuk, adódik egy nő. Kelletti magát. Azt kell mondanom neki, hogy nem. Sok ember erre valószínűleg nem képes, és ebből vannak a konfliktusok.

Dénesbá elgondolkodva Pinkler mellé lépett. Kicsit közelebb, mint ahogy szokás. Pinkler még mindig a délnyugati falat nézte. Hüvelykujját a farzsebébe biggyesztve, hanyag testtartásban állt.

Az ablakocskák köré meztelen nők voltak festve. Csábítóan vonaglottak, viszont az arcuk olyan volt, mint a Szűz Máriáé a szentképeken.

Dénesbá lazán átkarolta Pinkler vállát. Pinkler hamarosan kifordult Dénesbá karja alól, és elindult, mintha körül akarna nézni a lakásban.

A berendezés egy dupla vaságyból meg egy üveges, guberált szekrénykéből állt. A sarokban volt egy szivacs, bevetetlen ágyneművel. A lakás a kevés bútor ellenére mégis zsúfoltnak tűnt, és porosnak. Pinkler soha nem látott még ilyen érdekes lakást. A falak mentén változatos formájú, stílusú és űrtartalmú korszokban összetekert papírru-dak sorakoztak. Az északra nyíló ablak alatt tákolt asztal zsúfolásig ceruzákkal, szénkrétákkal, légpuskatöltény-dobozokkal, kapcsokkal, éekkel, rajz- és cipésszögekkel. Középen egy gazdagon díszített kereszt állt alpakkából, mellette ikonok házi antikolással. Voltak rózsaszín porcelán füstölőtartó elefántok és füstölők molyette nejlonokban. Zsákocskákban régen kiszikkadt agyagtörmelék, félkész figurácskák. Az asztal szélén víztartó edény, az elpárolgott víz helyén kivirágzott mohacsikkal. Az asztal mellett ösz-szekunorodott pausztekercek, az asztal körül kígyókarkötők, üveg- és fagyöngy lán-cok, elefánt-, majom-, rovar-, bogyó-, ásványmedálok, batikolt kendők, a széken egy krokodilos csésze „Szeretem a turistákat” felirattal. A csészében száradt maradék ká-vé: tört viasz alá ezett barna tinta. Az asztal fölötti polcon kisebb-nagyobb Buddha- és Siva-szobrok. Egy tollboára hasonlító zöldezüst karácsonyfafüzér ölelésében: beszá- radt akril-, olaj- és temperatubusok. A falakon ráámátlan festmények.

– Ez itt nem maga, Dénesbá? – állt meg az egyik előtt Pinkler, mert feszélyezte a csend, ahogy Dénesbá követi és nézi a szűrős, kék szemével.

– Télen... – Dénesbá a plafon felé emelte az arcát, mintha onnan hullana alá a múlt – éppen beteg voltam... tüdőgyulladás.

Dénesbá emlékei hópolyhekként szállingóztak a plafonról.

– Nehezen lábaltam kifelé. Nem szoktam önarcképet festeni. Nem foglalkoztat úgy a téma. Az ablakon szellőztettem, és az ablakom üvegében a kettős tükröződés egy pil- lanatra felkelte a figyelmemet. Volt egy ilyen vászon. Fölvázoltam. És el is készült aznap délután. Ez a kép.

Azzal Dénesbá megint átkarolta Pinkler vállát, és közelebb hajolt az önarcképéhez:

– Nem szoktam önarcképet... Azért hasznos volt. Az ember mindenből tanul. Tech- nikailag.

Pinkler válla szinte elveszett Dénesbá karja alatt. Álltak így egy kicsit, Pinkler feszül- ten, égette Dénesbá érintése. De Dénesbá új pozíciót keresett. Pinkler nyakához ha- jolt, hogy a fejük egy magasságban legyen, és innen kilesve egy másik alkotására is fel- hívta a figyelmet:

– Annak a képnek ott eléggé misztikus a története. A valóságos története az, hogy volt egy korszakom, amikor foglalkoztató voltam a Lipóton.

– Engem is becsuktak egyszer... – szólalt meg Pinkler.

Dénesbá szája majdnem érintette a fülét.

– Tévedésből.

Dénesbá lehelete forró volt.

– Egy tanárom vitetett be, hogy nem lehet velem bírni. A pszichológus meg tökre kiakadt, hogy minek kellett szétgyógyszerezni, mikor nem vagyok dilinyós, mire kien- gedtek.

Dénesbá hitetlenkedve csóválta a fejét. Pinkler közelebb lépett a képhez.

– Ez itt egy nő? – kérdezte, és egy vörös foltra mutatott.

– Minden képzőművészen, általában a művészen van valami örült. Örült gondo- latok, de úgy egészséges módon...

Dénesbá megérintette a foltot.



– Találtam egy figurát bent. Hasonlított rám. Nagyon megragadott az élmény. Az ott bentlakók léte. Láttam komolyan, súlyosan leépuult embereket...

Dénesbá Pinkler arcát fürkészte.

– Nagyon megrázó. És az a hangulat. Persze hogy egy szobrászt vagy egy festőművészt fel tud kavarni rendesen. Egy jó téma, mondjuk így...

Dénesbá Pinkler állá alá nyúlt, és maga felé fordította a lány arcát.

– Dobjon már meg egy cigivel – mosolygott rá Pinkler.

Dénesbá lehántotta az aranycsíkot a fóliacsomagolásról, felnyitotta a dobozt, és az első szálat megfordította. Csak ezután vette elő azt a cigit, amit meg akart gyújtani.

Dénesbának benzines öngyújtója volt, a láng szélesen és illatosan csapott fel belőle. A meggyújtott szálat hüvelyk- és mutatóujja közé vette, és Pinkler szájába adta. Pinkler nagyot szívott a cigarettából.

Dénesbá is rágyújtott. A cigarettát tartó kezével ismét a festményre mutatott, a kék füst kérdőjelként kunkorodott a fölzít és elhamvadó dohány fölött.

– Kerestem valamit. Az a mozdulat, az a jellegzetes különböző testtartásuk, ahogy ezek a betegek mozdulnak, léteznek... – merengett Dénesbá a kép fölött. – Elkezdtem kimunkálni ezt a vázlatot. A portré bal oldala, ugye, nincs is kidolgozva. Ott az a homályos folt, amit mutattál. Csak annyit csináltam, hogy kicsit meghúztam a kontúrokat, odatettem a kis fényeket, és egyszerre elkezdett előjönni egy női portré. Mai napig titok és rejtély számomra, hogy ki lehet ez a nő!

\*

Már ne haragudjon, hogy a szavába vágok, hölgyem, kisasszony, asszonyom vagy nem tudom, Judit? Akkor Judit. De nem véletlen, hogy az élettársam nem akar magával most, egy év után felhánytorgatni, ugye.

Egy évvel ezelőtt az is ki volt zárva, hogy én annak kitegyem, hogy amikor a sajtó kajtatott utána, mert az hajtóvadászat volt, hogy én annak az élettársamat kitegyem. Amikor még nem lehetett tudni, hogy megússza-e a hülyeségét a gyerek.

Judit. Judit? Igen, Judit.

Honnan is jött akkor most? Mert ez nem egészen világos, hogy milyen hivatal által...

Hát igen, ez már nem lenne a munkaköri kötelessége. Nagyon sajnálom. De az élettársamnak nincs mit mondania magának. Nézzen rá! Ezt nem lehet csak úgy feldolgozni. És ami azt illeti, ugye, ezt egy anyával nem lehet csinálni büntetlenül. Amit ezek ott az intézetbe, hogy akkor ki a felelős, mert kérdem én. Hol volt annak a gyerekeknek az apja? Mert hiába vagyok én itt, és teszek meg mindent már évek óta.

Mert azt senki se kérdezi. Hogy a gyereket is kivettük. De maga veszi a fáradságot, kérdezze csak meg nyugodtan, Juditka, az élettársam rá az élő példa, hogy nem bírunk vele. Ha bezárta az ember, képes volt az ablakon, pedig nem a földszinten lakunk, meg lehet kérdezni a szomszédokat, teljesen nyugodtan, hogy kimászott. De a sima falon is az a gyerek. Senki se tudja, hogyan! Mert se beszélni nem lehetett azzal, és én mondtam, drága Juditka. Szólíthatom így? Nem haragszik meg? De hiába mondom, mert máig mondom az élettársamnak, hogy ne hibáztassa magát. Mert ami történt, azt együtt hozták össze! Azzal a csavargó, alkoholista volt férjével, a gyerek apjával, a Pinklerrel. Hát már biztos beszélt vele, mért ne beszélt volna. Nem tiltja meg azt senki. Együtt hozták össze azzal az egész intézetis bagázssal!

Mert nem hiszem azt, hogy ezt nem lehetett előre tudni! Az ember hiába mondta, ennek is itt, az anyjának, drága Juditka, jól figyeljen ide! Meg a vezetőségnek is. Mert

ott volt az a... hogy is hívják, az a kis majom, a kis köcsög szemüveges! Mi? Az, az! Igen. Az élettársam jól mondja. Valami Gelcsér...

Mit? Gelcsér! Tudom, ne vágj folyton a szavamba! Nem vagyok hülye, mondom, hogy tudom, a Gelencsei az a... igazgató az Átmenetiből.

Meg a másikba, ahol a dolog történt, a lánynevelő mögött történt, nem is bent az intézetbe.

Az az asszony is beszélt összevissza, mer már azt se lehetett követni, hogy akkor mi van. Nekünk onnan szóltak. Én máig nem értem. Szólnak. Ideszól az a, már ne is haragudjon, Juditkám drága, ugye, az a fapina, de tényleg, az haláli, az igazgatónő, de nem azért nevetek, hanem mert elkap az ideg, mert az idegtől nem lát ilyenkor az ember. Ideszólnak, hogy akkor ugorjon mindjárt az anyja, mer a gyerek valami hülyeséget csinált. De akkor minek vannak ezek ott? Hogy lenyúlják a pénzt, a kölykök meg fagyjanak meg, mi? Télen meg egyenek tésztát hetekig. Mer ezek lenyúlják a zsozsót meg a lét. Arra van eszük meg felhatalmazásuk. Mer én tudom. Fordítsuk komolyra a szót, Juditka.

Menhelyes gyerek voltam. Úgy kezdtem az életemet: egyik tanyáról a másikra. Egyik parasztnál nem volt jó, akkor otthagytam, mentem tovább. Volt olyan paraszt is, hogy jól megvert, bementem véresen az asszonyhoz, aki intézte ezeket. Már én oda nem is mentem vissza, továbbítottak máshova. Így kezdtem el az életemet. A parasztnak négy óra előtt, három órakor fel kellett kelni, etetni kellett a jószágot, ganézni, pucolni, itatni, minden. Volt olyan hely, hogy amit ők megettek, annak a szemetjét, azt adták, az volt az étel.

Szóval hogy mondjam már. Utána énnekem nem volt rossz a javító. Ott is csak úgy megy, ahogy viselkedik az ember. Juditka, úgy higgye el, hiába magyaráztam én ennek a gyerekek:

– Rossz természeted van.

Ha az élettársammal összeszólalkozunk, az is mindig ezér a gyereké, hogy olyan rossz, nem akar szót fogadni. Mondom neki, ennek a lánynak, hogy csinálja ezt meg azt.

– Jó, mindjárt, kimegyek vécére!

Körülnézek, de akkor már szalad.

Mondom neki, hogy ott az nem érdekes, a javítóba, hogy van neki három év javítója, ott azt nem nézik. Attól a perctől kezdve, hogy oda került, csak az számít, hogy hogy viselkedik. Elmegy fél év, látják, hogy jól viselkedik, akkor behívják:

– Nahát, nézze, erről van szó, fiatalember, vagy édes lányom!

Megmagyarázzák, hogy jól viselkedett, és azt mondják:

– Mehet.

Mondjuk ez így van a börtönben is. Mert nem szégyellem én, Juditka. Ha nem viselkedik jól, visszavonják, elvonják, és ki kell neki tölteni teljes egészébe az ítéletet. Csak azér a börtön mégis rosszabb.

Szóval az a helyzet, szabázon dolgoztam odabenn. No most azoknak a ruháknak, textilanyagoknak a rengeteg pora olyan erős por, az az embert tönkreterzi. Beszedi magába azt a port, az egyik ilyen kevert festék, a másik emilyen kevert festék, az embernek leülepszik a tüdejére, és gyomra, mindene tönkrelesz, hányingere van, nem esik neki jól az étel. Meg az a sok ülés, meg a fény is az embert annyira megizéli, ez az erős neonfény, úgyhogy az ember kivan teljesen. Idegileg is tönkremegy meg gyomorilag. Mindenféleképpen tönkremegy. Meg a koszt is.

Mert hiába senkim nekem az a gyerek, mert ugye az élettársam kölyke, de azér egy gyerek az egy gyerek! Már bocsássa meg a világ! Ez meg hát ugye védi! Tőlem aztán

védheti! Mert éntőlem nem tudja védeni, mert ha én nyakon akarom vágni, nyakon vágom én őelőtte is. Amúgy én nem szidom az élettársamat. Mindig mondom neki:

– Ha én útba vagyok, én elmegyek.

– Nem, nem – mondja.

Mert hát szeretjük egymást, Juditka, én ezt bátran ki merem jelenteni ország-világ előtt.

Persze a nőnek nem lehet hinni. Akármilyen jó is az emberhez, a nőnek nem lehet hinni! Nem tudom, más hogy van vele, de énszerintem a nőnek nem lehet hinni. Ez így van világszerte. Juditka drága, én erről tapasztaltam már elég sokat. Még akkor se, ha a földet ráhúzza az ember, még akkor se. Mer ez is. Nem vagyok, szóval benn vagyok a bőrtönbe, az anyjába a jóistent, nem telt bele egy év, igazam van, már cicomázta magát, addig tette-vette, míg az a Pinkler, a gyerekek az apja fölcsinálta.

Szóval, Juditka drága, ne hallgasson senkire, mert az emberek beszélnek mindenfélét meg összevissza, ide figyeljen és jól hallgasson rám, mer amit mondok, az százszázalékosan úgy van, ahogy én mondom. Nézze meg az élettársamat, így néz ki egy harmincnégy éves asszony? Mer nem így néz ki, nem így kellene ennek lennie. Kivett belőle nagyon ez az egész, tíz évet öregedett.

Mer én ott voltam akkor is, mikor visszavittük a gyereket, mer a körülményeink nem voltak meg. Mer az élettársam, mikor elvált, berakta a kölyköt, hogy ideiglenesen, amíg munkát talál, érti, Juditkám, amíg egyenesbe jön. Meg lehet ezt érteni, most mért tegye ki mindennek azt a gyereket, a mai világba. Mer a volt férje úgy kergette el, ahogy volt, egy szál nyári ruhába, azt anyyi.

De milyen az anya? Most ne szólj közbe, én beszélek! Milyen. Kiveszi, hogy majd lesz, ami lesz, mer a gyerek könnyörög. De nem lesz semmi, mer mitől lenne, mer az én élettársamnak se munkája, se szakmája, csak egy érettségije, takarítani meg nem kellett, mer az a cég is megszűnt, vagy hol voltál? A MÁV-nál? Ja, a MÁV-nál. Hogy akkor felszámolás. A kölyök meg könnyörög:

– Anyukám, ne vigyél vissza, jó leszék. Ígérem, mindent megcsinálók, nem szökök meg.

Mer az ígéretés, az mehet éjjel-nappal. Odabent is megelégték. Hogy viszik a javítóba.

Nekem a javító, mondom, nem volt nekem rossz. Meg nem szöktem egyszer se. Mi nek. Szabadon jártam. Énnekem nem is volt olyan a helyzetem, hogy legyen okom rá. Szórakozni akkor szórakoztam, amikor akartam, nem parancsolt senki. Mivelhogy úgy voltam ott is könyelve, hogy nincs senkim, árvának voltam nyilvánítva, és így ugye nekem nem szóltak semmit. Mer míg ott voltam, közbe halt meg apám, anyám. De engem az nem érdekelt. Nem volt senki, aki törődött volna velem, anyám sem törődött énevem különbül, mint más, meg hát én se ölük. De attól kezdve, hogy árva voltam, jódolgom lett. Tudták, hogy úgysis visszajövök. Aki mondjuk megszökött, azt ugye jól megverték. Jól felpofozták, hogy olyan volt az arca, alig látott.

De Juditka, figyeljen ide, az én viselkedésemben viszont nem volt semmi kivetnivaló, úgyhogy rám lett bízva az is, hogy válogassam ki, hogy ki mehet nyaralni. Ha én azt mondtam, hogy nem, akkor nem jött. Jöhetett oda az atyaúristen, ha én nem akartam, nem nyaralt. Persze mind a jó barátokat válogattam. De olyat is hívtam, aki megszökött, azt úgy hozták vissza. Azt mondja az egyik helyettesem:

– Vigyük el ott amazt!

– Vigyük? – mondom. – Állj ki a sorból. Akkor te se jössz! Álljál ki!

Kiállítottam a sorból. Újat vittem el, aki előtte három nappal szökött meg.

Ennek itt, az anyjának meg: Se szülei, se senkije, mert ez is árva. Erre nem kiveszi a gyereket? Hiába mondom neki:

– Hova? – mondom.

– Hova, hova? – mondja.

De ennek beszélhetek. Hogy akkor ő beteszi a nagypjához. Mer az élettársam egyetlen hozzátartozója az öreg... most nem röhögök ki, de szerintem ez kamu. Nem a nagypád az, csak vetít a vén faszkalap is meg te is, mindegy. Terítsünk fátylat a múltra. Szóval az öreghez leadod a gyereket.

És akkor még neki áll feljebb, még az élettársamnak áll feljebb, hogy én kereken megmondtam neki:

– Nézz ide, nincsenek meg a körülmények! – Én nagy nyilvánosság előtt ki mertem jelteni: – Vagy a gyerek, vagy én.

Mer ez így nem vitelezhető ki ép ésszel, ha belegondol. Mert, kérdezem én magától, drága Juditka, mer maga nem véletlenül van abba a hivatalba, tanult ember, megvan az intelligenciája, mert nem azért mondom, nekem is megvan a nyolc általánosom, az élettársam meg kitörölheti a seggét az érettségijével. Kérdezem most én magától, mit csinál az a gyerek az öregnél? Mit tanul az ott meg, ilyen körülmények között? Mert az már olyan volt, hogy beszart, behugyozott. A lom közt egy folyosón lehetett bemenni a vackáig. Állt bent a szemét bálákban, amit az egy életen át összeguberált. Arról inkább ne is beszéljünk.

Csavargott az a gyerek is, csak sorra jöttek a panaszok az iskolából, ugye, de magunkhoz nem vehettük. Mondom neki, az élettársamnak:

– Válasszál! Ez nem erőszak! – mondom.

Mert megvolt neki akkor is, most is a választási lehetősége.

De tényleg már tele volt a hócipóm, érti, drága Juditka.

– Ez így nem megy – mondom. Meg lecsúszott nekem is akkor egy pár feles, nem azt mondom, hogy nem, de érthető, hogy betelt a pohár, lekevertem kettőt az asszonynak, azt nem magához tért? Na, nem azért nevetek. De látja, ez is röhög.

Nem szokásom ám nekem a verekedés, csak ha nagyon szükséges. Mer néha kell. Abba még nem hal bele az ember, ha kap egyet. Aztán itt van ez is, ennek meg már hiánya van, ha nem kap egyet-kettőt.

Na, akkor még az, hogy a kölyök teljesen az anyja fejére nőtt. Mondom neki:

– Te, ennek nem lesz így jó vége, teljesen a fejére van nőve ez a gyerek!

Amit kért, ez megvette neki. Mert van, akinek való gyerek, és van, akinek nem. Aki idegbeteg, mint ez, annak nem való.

– Nem való neked gyerek – mondom neki nyíltan.

De nem is fogadott volna szót az a kölyök senkinek se. Jó, hogy a nyakát nem törte az öregnél, mer a tetőről ugrált át a fára, már bocsánat, drága Juditkám, hogy kimondom kereken, ahogy van. Mer nem szokásom nekem a kertelés meg a mellébeszélés, ami van ma ezen a világon. Mindenki mondja a magát, és senki nem hallgat meg senkit, mer nem úgy van. Úgy van, ahogy én mondom. Az én meglátásom szerint meg ez itt, te, te, te. Ez itten, Juditka drága, a kis Pinkler anyuka... Hiába kerekítéd most a szemedet, hiába, mert akkor is megmondtam, nem megmondtam:

– Meg fogod te ezt még bánni!

Mer az öreg hagyta, de nemhogy hagyta! Még tömte a fejét ilyen, mit tudom én, mesékkel is neki, attól zavarodott meg az a gyerek, mert az már nem élt a valóságban, csak az ő saját világában, csak annak a világnak a törvényeit fogadta el, másra nem hallgatott.

– Ne mássz oda, mert bajod esik!

Mintha elmenne a füle mellett. De kérdezem én, akkor biztonságba volt? Az a gyerek egyáltalán nem volt biztonságba, Juditka, nem volt!

És akkor lett közöttünk az anyjával egy kis nézeteltérés, mire belátta, hogy felviszi Pestre a gyereket, oda az Átmenetibe, hogy továbbítsák megfelelő intézetbe, ami neki való, ahol tudnak vele valamit kezdeni, javítóba, mit tudom én.

Aztán itt van, tessék! Hiába figyelmeztettem őket! Úgyhogy én nem is akarok erről mondani többet semmit, drága Juditka, és ugye megérti, hogy a történetek után az életársamnak sincs mit közölni magával. Ne tépjük fel egy évre rá a sebeket. Mer most aztán már végképp nincs értelme.

Na, igen. Add csak ide. Ez azon a nyáron készült az iskolába. Tiszta anyja. Nézze! Megáll az eszem! Egy tizenhárom éves gyerek!

De ezek ott bent, nem tudom, mit tanulnak. Egyik se szűz már tizenkettő, tizenhárom évesen. Mind kurva. Egytől egyig, meg a drog.

Olyan girnyó, nézzed, hogy még! Mer nem adnak ezeknek ott enni. Nézze meg! Nem mondaná meg róla, Juditka, még maga se, higgyen nekem, mer én tudom.

Jó, most szépen tedd vissza, és ne böggjél! Én nem hagyom, hogy téged vegzáljanak! Mit fog gondolni rólad a Juditka, mi? Akkor légy szíves, ne böggjél, mer tudod, hogy nem bírom. Na, most meg röhög.

Juditkám drága, nem tartott fel. A lámpa bal oldalon van. Vigyázzon, mer ezek összeszaratják a kutyáikkal a folyosót!

### Ronaldo, Rivaldo, Beckham\*

Kívülről nem látszott, hogy a házban lakik valaki. A kertet ellepte a borostyán, a falakra szőlő futott, az ajtókra vadrózsa nőtt, a rézsún a lícium nyakát fojtógyom hajlította a földhöz.

Az udvaron patkó alakban három épület állt. Baloldalt, a kert felé nyúlva a kétszobás lakrész, a patkó görbületében a nyári konyha, a másik száron a műhely évek óta használatlanul. A ház minden ablakán éjjel-nappal zárva maradt a zsalugáter. Halványzöld festék hámlott róla. A műhely utcára néző ablakai alatt zsenge lila mákvirágok nőttek és vadbordó pulykatakony.

Az udvar közepén hatalmas almafa terpesztette ágait a kert és a házikók fölé. Apró, savanyú, világos nyári almák potyogtak mindenfelé nyáron, tavasszal zsenge virágok szitáltak még az utcára is. Az akácfák magról nőttek a ház tővéből, némelyik bokrosodott, némelyik karcsú fává serdült. A kerítés elé ecetfaliget nőtt, ha valaki arra járt, a kikövezett járdának egyszer csak vége szakadt, és az ember árnyas ligetecskeben találta magát, pipacsposzsgásban, vidám kamillatelepek közt, ahol a menta vadul illatozva fakadt fel mindenhol a földből. A kerítésre versenyt futott a vadsóska, a lonc és az iszalag, ölelték, tépték egymást, és jó kapaszkodót nyújtottak a szélfúttá magokból született hajnalkáknak.

Pinkler sohasem a kapun át érkezett, mert azt nem is igen lehetett tudni, ha volt is valaha, vajon hol volt a kapu. Nekifutásból a kerítés egy berogyott szakaszán könnyedén ugrott át, alig kellett érintenie a falat. A növények mintha félrehúzódtak volna onnan, pedig csak kikoptak, aztán egy év alatt megtanulták, merre nőjenek. A lonc

\* A fejezetben idézett mese Lakatos Menyhért A PARAMISÁK IVADÉKAI című műve alapján készült.

könnyebben, a vadsóska és az iszalag nehezebben. Belőlük néhány hajtás a kiszáradásig küzdött a túlélésért, ahelyett, hogy kicsit arrébb kapaszkodott volna. Itt, a kerítésnél vadszeder indázott, annak kemény karjai nem sérültek, sőt a zöldből apránként pirossá, majd mélyfeketévé érlelték gyümölcsüket.

Az öreg a hokedlin ült egyenes derékkal. Ahogy a nap haladt az égen, úgy fordult ő is, mindig szemközt a fényvel. Csak azért barnult egyenletesen, mert tavasszal szombaton és vasárnap szakadatlan sepregette a kertet behavazó szirmokat, nyári hétvégeken meg szedegette az almákat a szomszéd kecskéinek. Hétköznapokon már áprilistől kint ült esteledésig, mint egy vén, repedezett bőrű gyík, sütkérezett a napon félmeztelenül, rövidnadrágban.

Pinkler átugrott a falon, és szokás szerint az öreg elé állt, mert az, mintha se nem hallotta, se nem látta volna, hogy megérkezett. Nem köszönt, csak megállt előtte.

Az öreg, amikor végre az orra előtt volt az a sovány, félmeztelen gyerek, kócos, vastag sőrénnyével, és a sárgás szemét belevillantotta az ő vasszürke szemébe, elmosolyodott. Kihúzta a hokedli fiókját. A cipőkrémek és a cipőkefének használt fekete sörtés fogkefék közül előkotort egy Negrót.

– A torok kéményseprője – mondta, és a cukrot ünnepélyesen átnyújtotta Pinklernek.

Marci akkor érkezett, amikor Pinkler a háztetőről visszamászott az almafára, és egyre lejjebb hintázott az ágakon. Az öreg Pinklert figyelte, még a székét is visszaigazította a naphoz képest.

Marci is éppen ezt akarta fölvenni, Pinklert, az artistát. Alighogy lehajította az iskolatáskát otthon, már hozta is a kamerát, ahogy ígérte.

– Legyél te a riporter, aztán kérdezzess, amit csak meg akarsz tudni ettől a gyerektől – javasolta az öreg Pinklernek.

Pinkler megnyomta a piros gombot. Marci komoly képet vágott.

– Kedvenc focicsapatod? – kérdezte Pinkler.

– Hát sok focicsapat van, amit szeretek... például Manchester, Juventus, spanyolt... mondjuk Real Madrid, ezek.

– Na és mondjál néhány focistanevet.

– Most, muszáj? – jött zavarba Marci. Pinkler bólintott.

– Na, jó. Jó, hát mondjuk Beckham. Ronaldo, Rivaldo.

– Dabiero...

– Zidane.

Pinkler fészkelődött kicsit, gondolkozott a következő kérdésen.

– Teszerinted milyen a barátság? Miből áll?

– Hát nem abból, hogy valaki pénzes, és akkor vesz mindent a barátjának, tehát nem megvenni kell a barátságot...

Marci vakarászni kezdte az orra hegyét, mintha a szeplői csiklandoznának. Ő maga nem volt túl gazdag gyerek, főleg mondjuk Ricsihez képest nem, de persze így is mér-földek választották el Pinklertől. „Ricsi keze messzire elér”, gondolta Marci, és ahogy a többiek, ő is teljesítette Ricsi kéréseit, eleinte az apró ellenszolgáltatások fejében, később azonban már ingyen is. „Ricsi keze messzire elér”, így tartotta mindenki.

– Értem – mondta Pinkler.

– Igen – bólintott Marci.

– Rossz érzés olyannal barátkozni, aki intézetből jött ki? – Pinkler maga is elcsodálkozott a saját kérdésén, mert az intézetet inkább el akarta felejteni.

– Dutyiból? – pontosított Marci.

– Mi a véleményed arról az anyáról, aki dutyiba rakja a gyereket? – kérdezte most

Pinkler, mert a dutyi az dutyi, egyetértett Marcival. A többiek is így gondolták, Pinkler nyilván megérdemelte, ha oda került. Az iskolában néhányszor megfenyegették a tanárai, hogy elvitetik, ha nem bír magával. De hát ő bírta magával, hogyan bírta volna.

Marci a hajába túrt, nem tudta, miről van szó.

– Hát...

– Hiába, hogy anya, azért akkor is meglehet róla a vélemény – segítette ki Pinkler.

– Különb... – próbálta másra terelni a szót Marci, de a rejtőző dolgok a szavakban átjárókat találtak, és a szavak visszasodorták őt a rejtőző dolgok gyökereihez – különben belőled jó artista leszel. Te inkább olyan fiús vagy. Én nem is tudok úgy nézni rád, mint egy lányra, mert például ott van a húgom. Vagy a lányok az iskolában. Te más vagy. Még a melled se nő.

Az öreg hallgatta, hagyta őket, talán azért, mert mindent tudott, talán azért, mert semmit. A gyorsan vonuló felhőket nézte.

– Uram, megtört aggastyán térdel a te színed előtt, kinek az idő vihara barnára cserzette a lelkét, légy hozzám irgalmas, és tisztíts meg a te nagy hatalmaddal, hisz nálad nincs jövő, sem elmúlás, az állandóság öröklétében fordítsd felém fényes orcád, én, mint apró mákszeme a teremtésnek, porba mártom szakállam a te nagyságod előtt, fényes birodalmak felett tündöklő koronámmal, gyarlóságomban megszegyenülten, könyörgök kegyeidért, ne hagyj utód nélkül elveszni országom! Gonosz alattvalóim már hatalmát sóvárogják birodalmamnak, és ha nem adsz nékem gyermeket, Uram, kivész nemzetségünk – dűnnyögte az öreg lehunytt szemmel.

– Felsőleges asszony! Egy rákot méltóztattál szülni a felsőleges királynak! – borultak térdre a szolgálók.

Pinkler keze a kamerával együtt lassan ereszkedett az ölébe. Marci a kamera után nyúlt, de közben le sem vette a szemét az öregről, még a szája is tátva maradt.

– Ha én szültem, az én gyermekem – mondta a királyné.

Az ég világoskék volt, a felhők bodrosak. Hol palástos királlyá, hol rákporonttyá, hol szoptató anyává alakultak, fönnakadtak az almafaágak rácsai közt, kibújtak, elgomolyogtak. Az öreg folytatta:

– Ez az ördög műve. Pokolra vele! – kiáltott a király dörgő hangját utánozva.

Az öreg szeme tiszta volt, senki és semmi nem tükröződött benne, fényessé tette a máshonnan nézők telt üressége. Hol Pinklerre, hol Marcira nézett:

– Nyugodj meg, gyermekem, jó atyádat megzavarta a hír, mert a hosszú várakozásban elfeledte, hogy téged ajándékként adott nekünk a teremtő, de majd megszokja, hogy más vagy, mint amire számított, hogy a külsőd nem rá hasonlít – magyarázta az anyakirálynő.

– Áldva legyen a te anyai szíved. Szeretettel ölelsz magadhoz, anyám – bújt anyjához a rák.

– Fiam – enyhült meg a király is, látva, hogy az anya milyen bölcsen védi gyermekét.

– Atyám – válaszolt a rák. – Létem az elkövetett bűnök megbocsátásának próbatétele.

A király magába szállt. És ahogy a rák rendelkezett, elkészítették fényes lakosztályát a pincébe, majd kijelölték a szolgálóleányt, akinek testét nem rontotta még meg az érintés bűne.

– Hát ez az ocsmány féreg hogy kerül ide? – kiabált a szolgálatra jelentkező királylány, amikor a rákot megpillantotta a pincében.

– Én vagyok a királyfi.

– Fúj, de ronda vagy, a nyű essen beléd! Ott egyen meg a fene, ahol vagy!

Az öreg a szeme elé kapta a kezét, és a könyöke alól Marcira futtatott egy mosolyt. Marci dülöngélve kacarászott.

– A királylány felkuporodott a bársonypamlagra, és nem telt el egy negyedóra, horkolt, mint a hízott barom.

Erre már Pinkler is elnevette magát.

– Felség, a lány, akit a királyfi mellé állítottál, halott. Ketté van vágva, mint amit a mészáros széjjelmér, hozta a hírt a szolgál.

Az öreg hatalmasat vágott tenyere élével a levegőbe. A levegő kettéhasadt, és két oldalra omlott, mint a nedves hús.

– Mindenki meghal egyszer. Vigyetek másikat – komorodott el a király.

Az öreg ismét a felhőket nézte.

– Jön napra nap – mormolta.

Az égen, mintha seprű söpört volna végig, a felhők mind szétfolytak, elsimultak.

– Uram, ezt is megölte – kiáltották a szolgák.

– Hozzatok másikat! – És zokogott, ki lányt nemzett egykoron. A király most már nem tudta, mitévő legyen.

– Nincs több lánya birodalmadnak, király! – jelentették alattvalói.

– Ne légy kétségbeesve, atyám. Ez a föld úgyis dudvát termett volna. Vitézeid eladták gögös lányaikat – magyarázta apjának a rák királyfi.

– Hajts, kocsis! – rendelkezett erre az apja.

– Meddig, felség?

– Amíg meg nem találod a város legkisebb kunyhóját. – Mikor odaértek, azt mondta neki a viskó előtt a vak asszony:

– Felség. Nem tud az én lányom semmit. Minek vinnéd magaddal. A magunkfajta földhözragadtat a szegénység csak arra tanítja meg, hogy mindennap éljen. Sem a jónak, sem a rendnek nem tudna ura lenni, mert úgy nőtt fel, mint az állat. Mi hasznát vehetnéd a lányomnak. Minket a szegények is elkerülnek, mert mindenkinek elég a maga szegénysége, nem akarja a másikkal tetézni.

– Van neked neved? – kérdezte a lánytól a király.

– Van. Úgy hívnak, mint ezt a kis állatot.

– Katica?

– Nem. Bogár.

És magával vitte a tündöklő szépségű leányt a király.

– Ó, anyám – sírta el magát Bogár a palotában, a drágaköves tükrök magányában –, hát ez lenne a boldogság? Ez a lakatok mögé zárt csillogás? Kihűlt emléid is melegebbek, mint ez a vérszínű bársony. Elsibbad a lelkem, anyám, gonosszá válnak az angyalok is.

– Miért sírsz? – bújt elő a rákfi.

– Ó, te ártatlan csodája a teremtésnek, hát téged is ide zártak? Na de nem bántalak én, legalább nem leszünk egyedül.

– Jó lenne, ha megegetnél.

– Jaj, hát szóljál, te kis oktan állat, gyere, felteszlek ide, erre a szép bársonyos székre. Miért ne segítsünk egymáson, ha a rossz dolgunk így összezárt bennünket?

– Hát te nem tudod, hogy én a király gyermeke vagyok?

– Hát ilyen gonosz a király? Saját gyermekével? Nem vagy te olyan csúnya, hogy szégyellni kelljen apádnak, aztán a palota falát se rúgnád ki, ha helyet kellene adniuk benne.



– Én kértem, hogy ide rejtsenek, mert az emberek csak azt tisztelik, aki rájuk hasonlít. Az ilyent, mint én, megvetik.

Mindeközben, amíg Bogár és a rákfi összelepedtek, Bogár anyja mindent elmesélt a királynak. Elmondta azt is, hogy a király nagy vitéze a legyőzhetetlen kard kovácását, Bogár apját megölte, és a bátyjait gyerekkorukban bilincsbe verette, nyelvüket kivágatta, nehogy elmondják a legyőzhetetlen kard elkészítésének titkát.

– Én éppen a lányommal voltam terhes, amikor rám gyűjtotta a házat a te vitézed. Akkor vakultam meg – emlékezett Bogár anyja. – Nem a gondjaidat akartam szaporítani, király, hanem a saját szívünkön könnyebbíteni. Nekünk csak ez van. Ha port hintünk is fejünkre, mert alázatunktól bűzlik birodalmad, szívünkben nem akarjuk a rosszat. Mindig kóbor kutyái voltunk országodnak, de sohasem csaholtunk a koncert, most láncra verve szűkölünk a mások szemétdombján, hogy csontjaink ki ne essenek bőrünkéből. Bosszút akarunk állni. A fiaim mellett fognak harcolni, és nem kérnek alamizsnát vitézségükért. Mi a darvak útjait követjük, a vándormadarakét, mert a szabadság a mi örökségünk. Veled tartunk, mert sok hazug ember között, ha nem is üdvös az igazság, de kell. Király, ha a lányomnak egy haja szála görbül, fiaim elsöprik birodalmad, mint szél a hamut.

– Mit tehetett a király? – hunyta le szemét ismét az öreg, arcát az ég felé fordította, nyers avar illata, a halott nyár szaga omlott az égből. – Már leküldte a lányt a pincébe. Akármelyik bajt választja, egyforma rossz mindegyik. Még nem tudhatta, hogy a lány milyen jól kiállta a próbát. Bogár egyszerű volt, mint a jótevés. Hagyj mindent, király, hadd menjen a maga útján, úgyis mindig volt valahogy, most miért ne lenne – az öreg csak dűnnyögött maga elé, lehunyta szemmel, ha nem mozgott volna a szája, ha nem ringatta volna alig láthatóan meztelen felsőtestét előre-hátra, akár halottnak is hihették volna, vagy angyalnak. – Gond és baj nélkül úgysem volt világ, úgy van megalkotva, hogy ne is legyen. Bajt bajjal foltozunk, mert ha egy kis jó van, nem áldozzuk fel a rosszért. Te is tudad, hogy egyik csöbörből a másikba lépsz. Igazam van? – kérdezte, de nem tudni, kitől. Talán a szél seperte eget tartó koronától.

Az almafán, egészen a közelükben füttyülni kezdett a rigó. Az öreg kinyitotta a szemét, a rigó éppen a homloka felett billegett egy ágon, dalolt egy futamot, aztán elhallgatott, mozdulatlanul várta a választ. Fekete, édes nyál gyűlt az öreg szájába.

– De szép! – örvendezett Marci.

– Hú, van még tovább is! – csillant fel Pinkler szeme, azzal visszavette Marci kezéből a kamerát. De aztán, mintha csak ennyit akart volna közölni, Marci hiába várta, hogy akkor hogyan van tovább. Pinkler a kameragombokat nézegette, olvasgatta a feliratokat.

– Marci, te hogy vagy velem, azzal, hogy... te szereted azt, ha megveszik a barátságot, vagy gyűlöled? – kérdezte, mintha ugyan ott lehetett volna folytatni mindent, mint ahogy az abamaradt az öreg meséje előtt.

– Most muszáj? – vonogatta vállát Marci, jobb szerette volna hallani a folytatást.

– Muszáj – mondta Pinkler, és az öreg is hallgatott, figyelte a rigó énekét, nem állt szándékában mesélni. Rájuk se nézett, cukorkát szopogatva székestül a nyugvó nap felé fordult.

– Mit kérdeztél? – nézett Marci a felé irányított kamerába.

– Hogy mit gondolsz arról, hogy milyen az, ha valaki megveszi a barátságot.

– Tudod, mit gondolok, Pinkler? – nézett Marci komolyan Pinklerre, kicsit előrehajolt, mintha nem akarná, hogy az öreg is hallja. – Te olyan más vagy.

– Ezt hogy érted? – kérdezte Pinkler, de Marci csak megvonta a vállát. – Olyan furcsa... – tette még hozzá bizonytalanul.

– És mit gondolsz arról... – kezdte megint Pinkler.

– Ha valaki megveszi a barátságot? – nézett Pinklerre Marci, és el is mosolyodott, mint aki beletörődött már ebbe a makacsságba. – Nem szeretem. Mert alkalmazkodnod kell ahhoz a gyerekhez, és ha nagyon gyűlölöd, akkor is neki kell kedveskedned.

– És mondjuk, ha téged szeret egy lány, és elhagyna egy másik fiúért, akkor mit csinálnál?

– Megölném a fiút – vágta rá Marci. Aztán felkacagott. – Hát nem voltam még ilyen helyzetben, de megkérdezném a lánytól, hogy miért, és akkor ő válaszol, és köztünk mindenek vége. Na? Következő kérdés?

Pinkler elgondolkodott. A kamerát tartó keze elzsibbadt. Vállból óvatosan megmozgatta.

– Hát, teszerinted milyenek tartod a focit? – kérdezte aztán.

– A focit? Hát szerintem jó. És mi az előnye, és mi a hátránya?

– Nem a győzelem a lényeg.

– Hanem a részvétel.

– Igen, hogy jól játszottunk, de mondjuk egy bajnokságon vagy a döntőben, ott azért rossz lenne, ha veszítenénk.

– Égés.

– Hát nem égés, mert az is nagy dolog, hogy eljutottunk odáig.

– Hát igen.

– Amúgy tudom, hogy miért nem szoktál a többiek előtt haverkodni velem, mert ha haverkodnál velem, akkor ők utána kiközösítenének téged, ugye? – kérdezte váratlanul Pinkler.

– Hát igen... – habogta Marci.

– Ezt nem szeretnéd – mondta megértően Pinkler, még a hangja is ellágyult.

Lassan besötétedett, de Marci kamerája látott a sötétben is, csak át kellett állítani.

Nem érzékelték az idő múlását. Pinkler a bekeretezett Marcit látta, Marci meg Pinklert, aki olyan volt, ahogy a kamerát a fél arca előtt tartotta, mint egy kalóz a kötésével. Sodródta a szavakkal, hömpölyögtek át egyik a másikhoz a kamerán.

– Ez egy nagyon hosszú mese, Marcikám – piszkálgatta a kereső gumikarikáját Pinkler. Marci további részleteket akart megtudni. – A nagyapámnak a barátja mesélte, a legjobb barátja egy nő. Nagyon szerették egymást. Csak az öreg mégis mindig azt mondja, hogy ez a mi almafánk írta a felhőkbe. Azért kell így mondani... – nézett Pinkler Marcira, mintha azt kutatná, bízhat-e a fiúban. – Ez titok, Marci, sem a Ricsiék, sem senki nem tudhatja meg – mondta, és Marci bólintott, hogy érti. – Szóval ez a nő ide van temetve az almafa tövébe, mert lőttek, és körbe voltak zárva, és amikor meghalt, el kellett temetni. De a rákkirályfi emberré fog változni, csak sajnos el kell mennie a palotából, mert az anyja szenvedett, és csak várt, mert egy anya szenved, ha elveszik a gyereket. Látta Bogár boldogságát, aki nap mint nap találkozhatott a fiával. Egyszer jön Bogár, meglátja a király, és kérdezi a királynétól:

– Felséges asszony, nem látsz te valami különöset Bogárkán?

– Szent Isten – csapta össze a kezét az anya –, hiszen te terhes vagy!

És akkor az anya elvesztette a türelmét. Lement a pincébe, hogy lássa a fiát. És meglátta, hogy a rákfi igazi királyfi, hogy nem állat, hanem ember, mégpedig gyönyörű, jó és okos, csak az emberek erre nem voltak kíváncsiak. De hiába ölelik egymást boldogan, akkor eléri őket az átok.

Pinklert tarkón ütötték. Az ütéstől Marci ölébe esett, de a kamerát nem engedte el.  
– Ha ezt apád megtudja... – kiabálta Pinkler anyja, miközben a kamerát kivette Pinkler kezéből, és Marci kezébe nyomta – agyonver!

Marci felpattant, elvörösödött:

– Tudd meg, hogy az apám megengedte, az anyukám nem, de az anyukám az nő – sziszegte Pinkler anyja felé.

Az öreg széke már üres volt. Észre sem vették, mikor hagyta magukra őket.

Pinkler anyja egy sporttáskából pólót húzott elő, a lányára adta. Azonnal indultak, az öregtől sem köszöntek el.

\*

– Rossz érzés olyannal barátkozni, aki intézetből jött ki?

– Dutyiból?

– Mi a véleményed arról az anyáról, aki dutyiba rakja a gyereket?

– Hát...

– Hiába, hogy anya, azért akkor is meglehet róla a vélemény.

– Különböben belőled jó artista lesz. Te inkább olyan fiús vagy. Én nem is tudok úgy nézni rád, mint egy lányra, mert például ott van a húgom. Vagy a lányok az iskolában. Te más vagy. Még a melled se nő.

– Ez a kamera már nem lát semmit...

– Ezt kell megnyomni. Infra.

– Ez baromi jó!

– Azt mondják rád, hogy kukás, bűdös, meg hogy lány. A Ricsiék.

– Értem.

– A Ricsi olyan gyerek... hogy hajjaj!

– Mondjad.

– Inkább nem.

– Nagyon szeret menősködni.

– Marci! A világban van olyan, hogy barát és nem barát, nem mindenki fog szeretni.

– Talán én azért vagyok a Ricsi barátja, hogy...

– Nehogy kiközösítsenek.

– Nem, hanem hogy...

– Ne piszkáljanak.

– Nem, hanem mindig ad valamit, de mondjuk, azért rendes, jó barát... Megy?

– Igen, de kiír valamit, n pont fader.

– Jézus Mária!

– Mi a baj akkor?

– Nem tudom, megnyomtál valamit. Add ide!

– Vagy meleg az idő.

– Jaj, én is megnyomtam valamit, de hülye vagyok. Na, most jó. Figyelj, itt oldalt is fontos, hogy ne nyomd meg a gombokat. De azért tartsd nyugodtan.

– Jó.

– Nem így, nem jó, mert leejted. Fogd nyugodtan.

– Oké. Na.

– Figyelj, de mi lett a rákkirályfival?

– És Bogárral, nem, Marcikám?

– Összeillenek.

– Igen, de a rákfi elmegy, senki se tudja, hova. Bogárnak megszületik a gyereke.

Együtt mennek megkeresni az apát. Megérkeznek az elátkozottak birodalmába. A halál hercege mindennap megöl egy vitézt. Nem menekülhet innen senki, mert a várost körülzáró elátkozott erdő legyilkolja, aki menekülni próbál.

– És itt van a vérvő kéz?

– Ja. Meg az erdők anyja, aki könyörög a fiaért, hiába, hogy rosszak, mert nem tehetnek róla, tudod.

– Hú, azt meséld el még egyszer... A vérvő kezét. Meg hogy rátekerednek az ágak, mint a kigyók.

– Jó, Marcikám. Te Marci, tudod, mit mondok? Te jó gyerek vagy, jó fej is, csak néha olyan, mintha kicseréltek volna egy másik gyerekre.

– És örülsz, hogy a barátod vagyok?

– Hát, örülök.

### Hova, hova

A riporter a férfi kacsázó járását figyelte, ahogy a stáb előtt vonul. A férfi apró, sovány emberke volt. A riporterben undort keltettek az apró, sovány, lúdtalpas emberké. Ráadásul ez itt kezdettől fogva leereszkedően beszélt, és még csak be sem mutatkozott. Amikor a riporter a lány hogyléte iránt érdeklődött, és igazán megbocsátható, hogy a nagy lőtás-futásban hirtelen nem jutott eszébe a lány neve, keresgélennie kellett a jegyzeteiben, elegánsan keresgélt, tulajdonképpen úgy, mintha igazából tudná a nevét, de a kis szürke köpenyes emberke már a bemutatkozás pillanatában ellenszenvvel viseltetett az eleganciája iránt is.

– Érdeklődjének a kórházban! – próbálta lerázni őket.

A riporter nem értette, hogy ez miért nem örül... Az ilyenek örülni szoktak, ha szerepelhetnek a tévében.

– Az igazgató asszony nem ér rá – értetlenkedett az emberke. A riporter hiúságát az is bántotta, hogy láthatóan nem ismerte fel őt, nem úgy, mint a portás, aki azonnal... és készségesen ennek a kis mitugrásznak az irodájába irányította.

– Érdemes lenne felhívnia – figyelmeztette a riporter –, be vagyunk jelentve. Televízió. – Az emberke erre kelleetlenül a telefon után nyúlt.

– Rendben – mondta –, de várakozniuk kell – tette hozzá elégedetten, miután letette a kagylót. A riporter azonban továbbra is magabiztos maradt:

– Éppen így beszéltük meg. Addig körbenézünk.

Az emberke meghökkent. A riporter arcán előmlött a mosoly:

– Nagyon örülnénk, ha bemutatna bennünket a kislány szobatársainak, barátainak, ha körbevezetne minket az intézetben.

– Erre nem kaptam felhatalmazást... – erősködött az emberke. Az operatőr bekapcsolta a kamerát.

– Nekem megvannak a személyiségi jogaim, kérem... – pirult el az emberke. Rángatózni kezdett a válla, verdestek a szürke köpeny szárnyai, de mégis elindult az ajtó felé.

Az operatőr követte, egészen mögé állt, mintha átsegítené, áttolná a küszöbön. De hamarosan kikapcsolta a kamerát, maga mellett lóbálta, és mintha a bedugott kábel len húzta volna a hangmérnököt, aki a fülhallgatóval a fején úgy nézett ki, mint egy süket, kivénhedt spániel. Így vonultak a folyosón: a kacsázó férfi mögött a riporter, riporter mögött az operatőr, az operatőr kezében a kamera, kamerára dugva a hangmérnök.

Lánycsoport pusmogott az egyik háló ajtaja előtt. Várták, hogy az ügyeletes nevelő beengedje őket.

A folyosó rácsos ablakain át a szemközti oldalszárny rácsos ablakai látszottak. Esett az eső. Élénksárgára sötétedett az intézetet körülzáró fal. „Börtön”, gondolta a riporter. „A fürdőben egymást seprűnyéllel megerőszkoló lányok, pedofil nevelők, drog, prostitúció és Tímea (vagy hogy hívják).” Még a vágásokat is látta. „Tímeát eldobta az anyja. A lány, akit nem szeretett senki.”

– A lényeg, hogy kétórás riportból is azonnal ki tudd venni *azt* a két percet – magyarázta a kezdő kollégáknak. – Egy lépéssel mindig előbbre kell járnod. És soha semmin nem szabad meglepődni. Lecsapni. Azonnal mindenre lecsapni. Nem tudhatod, mikor hullik ki a csontváz a szekrényből. És mindenhova benézni. Benyitni a vécébe, belekóstolni, hogy mi fő a lábasban. Az emberek meg, nekem az a tapasztalatom, még hálásak is az érdeklődésért. Az emberek beszélni akarnak. Mindent el akarnak mondani. Szerkesztő úr, így, szerkesztő úr, úgy. És adnak. Adni akarnak. Én, ha meglátok egy szép virágot, fotót vagy akármit, elkérem. Nem vagyok szívbjajos. Mert nekem az a tapasztalatom, hogy alig várják, hogy adhassanak. Ez nekik megtiszteltetés. Nem beszélve arról, hogy mind képernyőre akar kerülni. Mindegyiknek ez a rejtett vágya, ugye.

A riporter lábujjhegyre állt, hátha innen is látszik majd egy pillanatra a villanyoszlop. A villanyoszlop nem látszott innen, viszont a stábot vezető emberke most megtorpant éppen a lánycsoport előtt.

A riporter tetőtől talpig végignézte őket. Szerette a fiatal, félénk kislányokat. „Ezekben az intézeti lánykákban mindig van valami kacérság” – gondolta. Biztos volt benne, hogy ezek itt tudnak valamit, és a stáb a riporter válla rebbenéséből megértette, hogy mi a dolga. A kamera zümmögni kezdett, aztán kattant egyet a felfűződő kazetta.

A köpenyes férfi nagy lendülettel nyitotta a zárat, tárta ki az ajtót, és még a lányok előtt a szobába nyomult.

A háló teremnyi magas és széles volt, mennyezetig függönyözetlen ablakkal. Hat ágy állt a falakra merőlegesen, mindegyik mellett fém éjjeliszekrény. A tévé előtt irodafotel, foszladozó mohazöld szövethuzattal.

Mariann ebből a fotelból pattant ki. Az operatőr, ahogy azt a riporter a szeme sarkából észlelte, nem rögzítette az eseményeket, mert miután sietve körbepásztázta a lehangelő helyiséget, kinyitott egy szekrénykét, leguggolt, és a kamerájával együtt elvesszett benne. Aztán pedig egy párnára fektetett plüssmacit fényképezett.

De Mariann a riportert is megdöbbenetette, nem csak a fürgén bekacsázó férfit. Leginkább az zavarta, töltötte el valami ésszel megmagyarázhatatlan feszültséggel, hogy a lány mozgása, az öltözködése és az alakja is fiús, sőt férfias volt. A fején egycentis, fekete festett haj, szőrös lábán lerongyolt tornacipő. A riporternek az volt a sejtése, hogy a lánynak köze van Pinklerhez. „Igen, köze van a Pinklerhez”, jutott most eszébe a név.

Ez a különös figura határozott és mackós léptekkel egyszerűen ki akart menni a hálóból, amikor a köpenyes emberke elállta az útját. Egyforma magasak voltak, pedig a lány tizennégy évesnél nem lehetett több.

– Hova, hova? – ágaskodott az emberke.

A lányhoz nem illett az a fenyegetőnek szánt és sírósra sikeredett hang, amin válaszolt:

– Ezek meg mit akarnak itt, Zsigabá?

Zsigabá egyáltalán nem vélte úgy, hogy neki kell magyarázattal szolgálnia. „Ez is a

Pinkler műve meg a hatása meg a rossz példája”, dugaszolta el Zsigabá torkát a feltoluló tehetetlenség.

– Ideadod a kulcsodat, és megmutatod nekik a fürdőt!

– De Zsigabá, nincsen semmilyen kulcsom... bezárattam magam...

Zsigabá már lépett is tovább, de az ajtóból visszafordult. Mariannra rá se nézett.

– Aztán siessenek – vakkantotta a riporter felé. – A fürdőt még megnézhetik, és öt percük van az igazgató asszony nál.

\*

Tudja, Judit, mennyire sajnálom? Még most is. Még most is eszembe jut. Pedig hány és hány gyerek egy életen át. Ahogy néz ki a haja mögül azzal a dacos, sárga szemével.

– Igen, igazgatónő!

Még a hangját is elmélyítette ilyenkor. Itt van a fülemben a hangja.

Fogalmazunk úgy, hogy nem szerencsés a Pinkler-ügy egybeesése a maguk akkori vizsgálatával, az intézetek vizsgálatával. Én már akkor mondtam magának, pedig csak futólag tértünk ki erre:

– Nem akarjuk akadályozni a felsőbb hatóságok munkáját. Emlékszik, hogy ez volt az én álláspontom?

Mert magukat a házirend meg a gyerekek jogai érdekelték, nagyon helyesen, én soha nem kérdőjeleztem meg, sőt támogatom, hogy a minisztériumnak és az önök hivatalának is kötelessége, feladata, végső soron szerepe a monitorozás. De akkor, miután lezárták az anyagot. És megtörtént az eset. Akkor már ott éreztem valami kis erőltetést, hogy még a Pinkler ügyét is belevenni. Mintha annak köze lenne.

Korábban magam is a felsőoktatásban dolgozva, kutatóként megismerhettem a felmerülő problémákat. De egészen más azokkal itt megküzdeni. Ha nem adottak a feltételek, de ezt nem kell most magának magyaráznom, hiszen tulajdonképpen kolléga.

Véletlen egybeesés, és nem látok összefüggést a gyermekvédelem működése meg Pinkler esete között.

Nézzen ide. Rekonstruáljuk a történeteket tisztas távolságból. Egy év – az azért egy év. Már van rálátásunk a Pinkler-ügyre is, és éppen a maguk vizsgálatának a tükrében, a megfelelő minisztériumi keretek között, az idevonatkozó törvényi háttérrel vannak változtatások, üdvözlendő változtatások, ha nem is oldottunk meg mindent, de küzdünk, rajta vagyunk az úton, és ez a lényeg véleményem szerint. A szakértelem és a hozzáállás.

A vizsgálatuk a múlt év végén zárult le, igaz? A Pinkler-ügy az esettanulmányok közt szerepel. Szóval még mindig nem értem. Látom külön-külön a kis mozaikokat, csak tudja, az összefüggés, az összefüggés hiányzik. Az ok-okozat.

Én megértem a maga személyes indíttatását. Megértem, hogy ez szemléleti kérdés. Javasolta akkor, hogy az esetet kifejezetten emberjogi szempontok alapján a bűnügyi-eken túl, azokat kiegészítve a maguk hivatala emelje ki, és kezelje külön ügyként. Ez elsikkadt, ha jól értem. Elsikkadt a kormányváltás, vezetőváltások következtében. De én nem bánom. Én már akkor jeleztem a főnökének, aki nekem régi iskolatársam:

– Én itt, Sándor – mondom neki –, túlkapást érzékelek. A Pinklerrel történt sajnálatos esetnek nincs és nem is lehet köze ehhez a vizsgálathoz. Abból általános következtetéseket levonni politikailag nagy hiba volna.

Ezt így kereken megmondtam neki.

Akkor, ha emlékszik, a nyilvánosságot sajnálatos és jellemző módon csak a Pinkler-ügy, hogy is fejezzem ki magam, bizonyára egyetért velem, a Pinkler-ügy leegyszerű-

sített, fogyasztható sztorija foglalkoztatta. Ha jól tudom, az újságok gyakorlatilag egy szót sem írtak azokról az egyébként jogos és elkeserítő eredményekről, amikről maguk számoltak be a gyermekvédelem fogyatékoságai kapcsán. Igen elítélhető módon a figyelem kizárólag és felfújva, szenzációhajhász módon a Pinkler-ügyre terelődött. Ideig-óráig arra is.

Azt maga, kedvesem, el sem tudja képzelni, hogy itt mi volt! Mert maguk vizsgálód-  
nak általánosan, az rendbe van. Bekerül az anyagba egy bekezdésnyi jelentés Pinkler-  
ről is a többi esettanulmány közé, támogatom. De abban a néhány napban, amikor  
nem lehetett tudni, mi lesz a kislánnyal, stábok, újságírók, riporterek hada zaklatott.  
A gyerekeket csakúgy, mint a személyzetet, tanárokat, nevelőket, gyermekfelügyelő-  
ket, orvosokat, hát az valami beszéltető volt.

És hiába titkolták, felelősöket kerestek. Beszaglásztak a fürdőbe, a hálókba, a szek-  
rényekbe, nem hagyták békén se a munkatársakat, se a gyerekeket. A tévébe kizárólag  
csak a lepusztultságot lehetett látni, a sajnos tényleg nem a legszebb zuhanyzónkat  
vagy a rácsokat, vagy mindig találtak valamit, és akkor azt úgy mutatták be, mintha az  
egész gyermekvédelem ebből állna.

Most meg jön maga? Gyakorlatilag egy évvel a vizsgálat, a nyomozás és az újságírók  
után? Jön, és feltépi a sebeket? Mert mást nem ér el ezzel. Nem értem a motivációt.  
Ha még mindig az lenne a kérdés, ki a felelős, mereven elzárkózom, mert az ügy le  
lett tisztázva. Az akták le vannak zárva. Érti, ugye?

Tudja, miért segíték mégis magának? Mert el fogom intézni, talán most meglepő-  
dik rajta, de engedélyezni fogom, hogy aki akar, beszélhet magával. Ha akarnak.

Akkor nemigen nyilatkozott a gyerekeink közül a Pinklerrel kapcsolatban senki,  
vagy az a sajtóban torzítvá jelent meg.

Akkor személy szerint nekem is fáj az ellenséges hangulat, amit velünk szemben ger-  
jesztettek a sajtóban. Véleményem szerint nem jól interpretálták a Sárga füzetet sem.

Segíték magának, nem mintha azt gondolnám, jut valamire.

Tudja, régen vagyok a szakmában, még a rendszerváltás előtt, jóval előtte kerültem  
ide, és nyilván ez sokaknak csípi a szemét. Hogy nem vagyunk kompetensek, mi, a ré-  
giek. A vizsgálat óta a szakmán belül, mert nem is a Pinkler-ügy. Mi a szívünket, lel-  
künket, de sok esetben meg van kötve a kezünk. Nincsenek meg a feltételek, sem szak-  
mailag, sem anyagilag, nincs meg a törvényi, szabályozási háttér. És a ballét mi visz-  
szük el.

Azt mondja, folyamatos kapcsolatban van az Átmeneti otthon egyik neveltjével. Ja-  
nó. Jól mondom? Akivel Pinkler közeli baráti viszonyban volt. Hát ilyenek tényleg nin-  
csenek sokan. Mert lássuk csak a kislány történetét. Vidéken volt gyermekotthonban,  
ha jól emlékszem, az anyja helyezte el a válása után, két éves lehetett a gyerek? Onnan  
nevelőszülőhöz. A nagypapjához? Vagy az anyja nagypapjához? Látja, még tudom, hoz-  
zá került, utána az artistaiskolába. Az artisták se bírtak vele. Ugyancsak az anyja hozta  
Budapestre az Átmeneti otthonba csavargás, bolti lopás miatt. Akkor lehetett hét-nyolc  
éves. Onnan kihelyezték valamelyik otthonba. Aztán vissza az Átmenetibe. Ahogy  
mondja. Sajnos ez egy klasszikus esettörténet, de még nem találtak ki jobb rendszert a  
megfelelő elhelyezésre. Tizenkét éves korában került hozzánk, és mondhatom, hogy  
itt végre jól érezte magát. Igaz, rengetegszer szökött, de ezzel nem volt egyedül, saj-  
nos. A szökésekkel együtt élünk, bár megfelelő intézkedésekkel sokat javult a helyzet,  
hadd ne soroljam a különböző programokat itt is és számos intézetben, az Átmeneti-  
től kezdve... szóval a Janó, a Janó már mesélte. Programok, eceterá...

Hol is tartottam?

Nálunk otthon érezte magát, csak hát kezelhetetlen volt, és hiába minden. Drog, szökések – és a mászás. Azok a mutatóvonalak. Mondom neki:

– Pinkler, most komolyan kérdezlek, próbáld meg őszintén válaszolni. Miért csinálod? Megvonta a vállát. Ennyi volt a reakció. Mondom neki:

– Ha így folytatod, nem lesz jó vége. Lehet, hogy a középpontba fogsz kerülni, de te mindig más maradsz, mint a többi. Ettől – mondom neki – még nem fognak jobban szeretni.

– Miért nem engednek ki az anyámhoz?

Mondom: – Ha jól viselkedsz, bármikor kaphatsz kimenőt, ha garantálva látom, hogy vissza fogsz jönni.

– Nem úgy – mondja –, hanem hogy haza, véglegesen.

– Édesem – mondom neki –, az nem rajtunk múlik. Nézzél avval szembe – mondok –, hogy téged nem akar kivenni innen az anyád. Ezek a kemény tények – magyarázom neki, mert az az elvem, hogy az embert, ha még gyerek is, akkor sem szabad hitetgetni, ne éljen álmvilágban. – Jobb, ha szembenézel a valósággal, és ebbe beletörödsz.

De önsorsrontó volt. Olyan személyiségproblémákkal küzdött, melyekhez szakintézményi ellátás lett volna szükséges, az pedig ebben az otthonban nem megoldható. Patthelyzet. A Sárga füzet nekem ezt bizonyította. Ahhoz, hogy speciális, neki megfelelő ellátásban részesüljön, át kellett javasolnunk a szomszédos, zártabb intézetbe, ahol talán, de csak félve mondok, talán lehetett volna segíteni neki a problémái feldolgozásán.

Amíg a döntés született, hiába könyörgött nekem, mert úgy képzelje el, nekem is, de a nevelőjének is könyörgött, hogy maradjon.

– Én jó leszek, igazgatónő! Ígérem. Lemondok a mászásról.

– Egyem a szívedet – mondok neki –, jó, várd ki itt a döntést, de hallgass ide. Ereszkedjél vissza a földre, a valóságba.

De sajnos nem tudtam elintézni, hogy itt várhassa ki a döntést. Hiába ígért mindent. De tudja, hogy van ez. A szabály, az szabály. Nem tehattünk kivételt a többi miatt se, akikre sajnos amúgy is nagyon rossz hatással volt, ezt ki kell mondani, mert ez az igazság. Elvitettük az Atmenetibe, ahol várta a döntést, hogy visszakerülhet-e hozzánk, hogy megszavazzuk-e neki a bizalmat. Többek között a Sárga füzetben, amit én demokratikusan körbeadtam. Maradjon, vagy menjen a zártabb intézetbe, ahol szakmailag indokoltabb lenne az elhelyezése. Na, a többit már tudja.

Hogy milyen személyiségproblémák? Hát, kedves, azt magának jobban kell szinte tudnia, mint nekem. Nyilván van, keresett, talált az anyagai között pszichológiai szakvéleményt, mert azt minden áthelyezésnél csinálunk indoklásképpen. De ami a Pinklert illeti, a drog és a veszélyhelyzet nem felismerése, a kezelhetetlen magatartási zavarok és sorolhatnám, biztosan fennállt.

Nem tudom, milyen „egészet” keres, ne haragudjon, de nem foghatom fel, hogy munkaidőn kívül, a saját kapcsolatait felhasználva! De nekem semmi közöm hozzá. A főnöke, nekem kedves iskolatársam, hallgatólagosan jóváhagyta, hogy amellest... Mert tudtommal a vizsgálat következtében megtörtént változtatások feltérképezése a feladata.

– Én nem vagyok ellene semmilyen többletvetékenységnek – így fejezte ki magát a főnöke. – És a Juditka szociálisan nagyon érzékeny.

Ebbe semmi törvénysértő nincs, ha nem kerül nyilvánosságra, lelke rajta, kedvesem.



A főnöke olyasmit mondott, hogy ebből, a hivatalos beszámolón túl, egy doktorit vár magától, hogy akkor végre, így mondta:

– Végre.

De ne haragudjon, hogy kikotyogom, csak így valamivel érthetőbb nekem is, és ha javasolhatom, az öregebb kollégától fogadja el, mondja ezt a többieknek is. Nem beszélve arról, hogy milyen szívesen látnánk a szakintézményeinkben fiatal, felkészült, tapasztalt munkatársakat...

Tudja, fél évem van, és nyugdíjba megyek, miért ne segítek, nem igaz? És tegeződ-jünk! Azt hiszem, én vagyok az idősebb. Hát, szervusz!

## Fű

A szobor az állványon Pinklert egy összeégett ember fejére emlékeztette. Kíváncsi volt, milyen anyagból van. Az érdes gumiról visszarántotta a kezét. A múmiaarc szemgöd-rébe belenyomta a csikket. A parázsló pernyéből az a kevés, ami nem aludt ki, azon-nal a bűzösen füstölgő szemgödörben, a padló felé hulltában kihunynt.

Dénesbá háttal ült a földön egy reggelizőasztalka előtt, amit megpakolt keleties tár-gyakkal és a teázás kellékeivel.

Az előbb, még a konyhában sem hagyva abba festőkorszakának ecsetelését, föltett egy kanna vizet forrni, és jól meg is felejtkezett róla. A sístergő alumínium szagára kap-pott észbe, kisietett, és néhány használt Lipton teafiltert lógatott a csészékbe. Mikor visszajött, Pinkler továbbra is az alkotásokat nézegette. Dénesbá a szoba levegőjében érezte „a művészet hatalmát”, meg is fogalmazta ezt magában: „a művészet hatalma”. Arra gondolt, hogy milyen szerencséje van Pinklernek, hogy ezt a világot megismer-heti általa, úgy érezte, ez a tanítás, a nevelés lényege, „a szemlélet, a szellemiség át-adása”.

A kisasztalkán rendezgetve, a teatöltéssel elfoglalva nem látta, hogy Pinkler hamu-tartónak használta főművét: „Tutanhamont”.

– Mindennek meg kell adni a módját – mondta. – A teázás mint olyan, rendkívül fontos dolog.

Törökülésben ült, lecsukta a szemét. Éppen tar koponyájára sütött a nap a gótikus ablakocskákból, az arca árnyékban maradt.

Pinkler úgy, hogy Dénesbá ne vegye észre, a szoba sarkába pöckölte a csikket. Az-tán az ablakocskáknak meg a festett „szűz kurváknak” háttal foglalt helyet. Dénesbá szemhéja meg se rebbent, mintha nem is ő szólalt volna meg:

– Sokat elárul.

Pinklernek sejtelme sem volt, mi árult el sokat Dénesbának. Nézte Dénesbát, aki merev háttal, behunynt szemmel ült tovább, karját természetellenesen kinyújtva két tér-de irányába.

Dénesbá nem olyan, mint a többi nevelő. Gondolta Pinkler. Az Átmenetiben eset-leg a Gelencsér hasonlít hozzá, a természete meg a stílusa.

De Pinkler Gelencsérrel ritkán találkozott azok után, hogy leszedte őt a kötélről. Azután se igen beszélgettek, csak az Átmeneti pszichológusával egyszer. Arra szívesen emlékezett vissza, mert az a pszichológus normálisabb volt, mint a Leánynevelőben a Marika.

– Az Átmeneti pszichológusa konkrétan semmire nem kíváncsi, bármiről lehet beszélni neki – mesélte odabent Pinkler Bertinek.

– És a drogról se nyaggat – tette hozzá Hajni.

Dénesbának a leánynevelőben hittek a lányok, hallgattak rá, a Hajni meg a Berti egyenesen rajongtak érte. És Dénesbá ismerte a Janó haverját.

– Dénesbá nem olyan kétszínű, mint a többi felnőtt – értettek egyet.

Zsigabá bántotta a kicsiket. Igaz, velük már nem nagyon mert kikezdeni, mert félt. Félt Marianntól, és félt Pinklertől is. Megzsarolták, hogy mindent elmondanak az igazgatónőnek, hogy mit csinál a kicsikkel a fürdőben, hogy pálinkát tart a szekrényében, hogy beengedi az anyagot egy menetért. Dénesbának el lehetett mondani a Zsigabát is, a csicskáztatásokat is. Igaz, tenni ő se tudott semmit, azt mondta:

– Az életben farkastörvények vannak. A legfontosabb, hogy ne legyen zavart az életmódod.

Pedig tuti tisztában van vele, hogy nem kaptam kimenőt, felhozott, bízik bennem – nézte Pinkler Dénesbá hosszú ujjait, nagy kezét. Úgy érezte, Dénesbá biztosan mellé fog állni, meg fogja védeni, hogy visszakerüljön, hogy visszavegyék a leánynevelőbe, hogy ne tegyék a javítóba, ahonnan még telefonálni is csak egyszer egy héten lehet, ahonnan az anyja már biztos nem veszi ki, „mert egy bűnöző, az biztos, hogy nem kell egy anyának”, gondolta.

Dénesbá váratlanul kinyitotta a szemét, és felállt.

– Mert lehet így... – mondta, és leült. – Aztán így – megint felállt, és megint leült. – De így is – állt fel ismét, és ült vissza újra. – Gondolom, neked is lejött a különbség.

Pinkler csak nézett, mert Dénesbá mindannyiszor ugyanúgy ült le, és ő az égvilágon semmilyen különbséget nem észlelt egyik fölülés meg a másik között.

– Sokat eláru! – ismételte Dénesbá, most ugyanabból a Buddha-szobor-pozícióból, mintha semmi sem történt volna. A szeme behunyva, ám éppen ellenkezőleg, mint előbb, a fény most az arcát világította meg, míg kopasz feje árnyékban maradt. Pinkler ezt a különbséget látta, mert ez valóságos és jelentős különbség volt.

Dénesbá arcán a szájától az orráig mély ránc húzódott, megvetővé téve az arckifejezését, állán szőke, fazonra borotvált divatos borosta, a szája szép ívű ugyan, de keserűen kicsit lefelé görbülő, az orra szigorú.

– Tudod, mindenki szeretetre vágyik. Erről majd beszélgetünk. Bent... – Dénesbá hozzá hajolt, és az álla alá tette a kezét, mintha maga felé akarná emelni az arcát, de éppen csak érintette. – A ki nem sírt könnyek belülről égetik a lelket – mondta, a szeme hidegen fürkészte, míg a szája mosolygott.

Pinkler lehajtotta a fejét, és küzdött, hogy a könnyecseppek túl ne csorduljanak, végig ne gördüljenek az arcán, szívódjanak fel valahogy, akadjanak fenn a szempillái között.

– Nehogy azt hidd – ereszkedett vissza Dénesbá –, hogy nekem azonnal ment. A leülés.

A színház, a tánc tanított meg rá, mert azzal is foglalkoztam, foglalkozom mind a mai napig. Igaz, van egy veleszületett mozgáskultúráim is – mondta, és megint rendezgetni kezdett a kisasztalon. – Ha elfogadsz tőlem egy tanácsot... – Dénesbá keze megállt a levegőben. Nem folytatta azonnal, a gótikus ablakok felé nézett, elgondolkodott: – Próbáld meg a realitás talajáról nézni a dolgokat. Kell, hogy az embernek legyen önismerete. Mint ahogy nekem is megvan. Végigjártam azt az utat. Neked is végig kellene járnod, és nem a fantáziába menekülni. Az intézetből ki lehet mászni, de az életből nem.

– Nekem nem kell semmi, Dénesbá, sem magától, se senkitől – szólalt meg Pinkler.

– Hát ez az, ez a hozzáállás. Én gyerekkoromban, érted, tizenegy évesen tudtam. Tudtam, mit akarok. Nehéz volt. Nem volt könnyű. Nekem nem kenyerem a zavart életmód, anyámék elváltak, és én annyi idősebb voltam, mint te. Döntöttem. Elmentem anyámtól, albérlet, kemény melók, és én már akkor eltartottam magam.

– Nem arról van szó... – Pinkler felhúzta a térdét, rátámasztotta az állát, és beletörölte az orrát a nadrágjába.

– Nem lehetsz az anyád anyja – mondta erre Dénesbá –, a saját érdekedben, ezzel szembe kell nézni. Egyedül vagy, de mi megadjuk a lehetőséget.

Pinkler elhúzta a száját.

– Láttam, hogy az imént megragadta a figyelmedet a szobor – hunyorgott Dénesbá, mint aki távolra nem jól lát, és hátraintett a gumiöntvény irányába. – Hát igen. Sokoldalú tulajdonságokkal rendelkezem. Egy konkrét dolgot nem tudok csinálni, hogy csak abba tudjak elmélyülni, valahogy iszonyú nyugtalan itt belül.

Dénesbá középső és mutatóujja hegyével megérintette a mellkasát a szíve magasságában, aztán megtöltötte az asztalra készített apró pipát.

– Az intézettel is egy ilyen korszaka van magának... – szólalt meg újra Pinkler.

Dénesbá letűdözött és benntartotta a füstöt. Pinkler, mintha a Janó haverját hallotta volna:

– Valahol összetartozunk – heherészett a hang. A kismacskák hívták az anyjukat. Fel alá kóboroltak a szobában.

– Mi vagy, bazeg, pap vagy, faszod? – röhögött a Janó.

De a haverja nem foglalkozott vele. Leguggolt, szétmorzsolgatta a cigarettapapírba a marihuánát, és ez a morzsolgatás olyan volt, hogy az ujjbegyének minden egyes kis növénydarabkához köze lett. Finoman sodorta a cigarettát, és amikor a szájához érintette, mintha végig akarná csókolni a papír szélét. Behunyt szemmel nyalta végig.

– „Nem kell bemarnod az óriás adagot a bélyegből, hogy a glóriás alakot felfedezd, de neked egyre megy, hogy mi megy az agyadra: egypár angyal vagy az angyalpor, a csoda megtörténhet bármikor...” – dudorászta Janó.

– Mi a fasz ez? – gyújtotta meg a szálat a haverja.

– Aztán egy, két, há nap, és a negyedik napon minden a régi, max a teged a falon jelzi, hogy történt itt valami más, de úgyse másít meg a változás, neked a Más másnap már egy ásitás! – folytatta Janó magyarázat helyett.

– Giga, nem? – kérdezte Pinkler.

– Jó lesz... – mosolygott a Janó haverjának a szeme.

Csak néhány hónapra rá kezdtek gyanakodni, hogy a Janó haverja átveri őket.

– Na, így bízzál meg akárkiben is – dühöngött Janó. Tényleg el volt keseredve, rugdosta az ajtókat, egyet le is akasztott, és a sarokba hajította. Pinkler megpróbálta Janót lenyugtatni.

Aztán a Janó haverját éjjel egy üzlet ürügyén megtámadták. Míg Pinkler kitépte a kezéből a táskáját, a Janó behúzott az arcába. A táskában talált csomagocskákat lemérték, és bebizonyosodott, hogy a Janó haverja jó néhány grammal átverte őket. A pénzt és a füvet eltették. Egy darabig aggódtak, hogy mi lesz, de a Janó haverja úgy gondolta, ezzel egyenlítették.

– Az intézet? – adta át Pinklernek a pipát Dénesbá. – Érdekes hely. Mint feladat. Számmomra. Mint kihívás. Bár ez divatos szó, én nem szeretem, mert végtelenül cinikus.

*(Folytatása következik)*